

2007-02-12

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Slutförvaring av använt kärnbränsle i Sverige

Två kommuner i Sverige, Oskarshamn och Östhammar, har tagit ett stort ansvar för processen att lokalisera ett slutförvar för det använda kärnbränslet. Vi i dessa kommuner har också tidigare tagit ett stort nationellt ansvar för kärnavfallet med CLAB, mellanlagret i Oskarshamn och SFR, slutförvaret för låg- och medelaktivt avfall i Östhammar.

Kommunernas medborgare och politiskt ansvariga har med stor arbetsinsats, hög ambition och ekonomiskt stöd från kärnavfallsfonden mycket aktivt bidragit till att utveckla en nationell beslutsprocess och en process för samråd. Vi menar att slutförvarsfrågan utvecklats till en fungerande nationell process. Vårt arbete har väckt stort intresse och respekt även internationellt.

Processen att lösa slutförvaringen av det använda kärnbränslet påbörjades i Sverige för 30 år sedan och Oskarshamns kommunfullmäktige fattade redan 1977 beslutet att tillåta mellanlagringen av det använda bränslet med det tydliga förbehållet att CLAB skulle utgöra ett mellanlager – inte ett slutförvar.

Genom SKB:s ansökan i november 2006 att få bygga en inkapslingsanläggning i anslutning till CLAB övergick beslutsprocessen från upprättande av underlag till granskning och prövning. Huvudansvaret förflyttas nu från SKB till myndigheterna som granskare och till beslutsfattande instanser som regering och miljödomstol.

SKB har under sitt arbete med ansökan haft omfattande ekonomiska och personella resurser till förfogande. Vi vill understryka att projektet är ett av de största forskningsprojekten i Europa. Tillgången på kvalificerade medarbetare och stora ekonomiska resurser borgar för god kvalitet på tillståndsansökningarna.

Nu övergår ansvaret för den fortsatta processen till de granskande och beslutande organen där första steget är myndighetsgranskningen av ett omfattande material.

Myndigheterna skall säkerställa att oberoende expertis finns tillgängliga inom berörda områden. Inom exempelvis geovetenskaperna är ett tiotal större forskningsområden berörda. En stor del av de nödvändiga kunskaperna kommer från frontlinjeforskning vilket ställer krav på spetskompetens hos granskare. Det är av stor vikt att myndigheterna har en bred kompetens inom de berörda områdena eftersom det är myndigheternas handläggare som ska bedöma externa konsulter arbete och genomföra de slutgiltiga granskningarna.

SKI:s forskningsbudget på 8 miljoner kr/år är en liten budget för oberoende forskning beaktat vidden på slutförvarsprojektet. Vi finner det oroande om SKI tvingas omprioritera medel från forskningsbudgeten till att granska SKB:s ansökningar. Det är viktigt att oberoende forskning ges tillräcklig finansiering för att säkerställa oberoende forskningsresultat.

En granskning av den kommande ansökan för ett slutförvar skall leda till ett underlag för ett för Sverige mycket viktigt och långsiktigt beslut. Ett beslut som fattas av miljödomstolen, SKI, folkvalda i berörda kommuner och slutligen av regeringen. Granskningen kräver god samordning av miljölag och kärntekniklag och en samordning mellan SKI och SSI.

Oskarshamns och Östhammars kommuner förväntar sig ett starkt stöd från sektorsmyndigheterna SKI och SSI då vi ska förbereda de kommunala besluten. Vi bedömer också att regering, naturvårdsverk, länsstyrelse, miljödomstol m.fl. kommer att behöva omfattande stöd av den specialkompetens som endast de två sektorsmyndigheterna besitter. SKI och SSI kommer att behöva omfattande resurser för att stödja dessa aktörer.

Kommunerna har investerat mycket engagemang och resurser i kärnavfallsfrågan. Vi har med myndigheternas stöd i processen sökt svar på de frågor som möjliggör för oss att fatta beslut på goda grunder.

Inom två år kommer "ägarskapet" för frågan hur det använda kärnbränslet skall tas omhand genom SKB:s slutliga ansökan om tillstånd att få bygga ett slutförvar att lämnas över från industrin till myndigheterna, miljödomstolen, kommunerna och regeringen. Vi är oroliga för att det inte finns tillräckliga resurser hos myndigheterna att granska det omfattande beslutsunderlagets vetenskapliga delar, analysera säkerhetsfrågorna och strålskyddsfrågorna och stödja andra aktörer i beslutsprocessen.

Vi har god insyn i kärnavfallsfrågan och i hur de organisationer arbetar som representerar frågans huvudparter. Vår oro över frågans kommande handläggning har inte stillats av de besked vi hittills fått.

Vi föreslår en ordentlig analys av hur sektorsmyndigheterna ser att detta arbete skall kunna klaras av med bibehållen kvalitet, inom en rimlig tid och vilka resurser detta kräver. Vi tror att KASAM, på departementets uppdrag, skulle kunna vara en möjlig

huvudman. Vi kommuner önskar delta och är beredda att avsätta resurser för detta. Vi föreslår att denna analys ska påbörjas snarast.

OSKARSHAMNS KOMMUN

ÖSTHAMMARS KOMMUN

Peter Wrethund
Kommunstyrelsens ordförande

Jacob Spangenberg
Kommunstyrelsens ordförande

Kopia för kännedom:
Statens råd för kärnavfallsfrågor, KASAM,
Statens Kärnkraftinspektion, SKI,
Statens Strålskyddsinstitut, SSI
Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB